

QUESTIONARI I.D.E.A.

Extret i adaptat de:

- Rivière, A., 2002. IDEA: Inventario d'Espectre Autista, Ed. Fundec, Buenos Aires.
- "Aspectes a observar des l'escola en la detecció i avaluació de l'alumnat de l'espectre autista" a Viloca Ll. 2008. El niño autista. Detección, evolución y tratamiento. Ed. Ceac. Barcelona

QÜESTIONARI A CUMPLIMENTAR PER LES/ELS MESTRES QUE ATENEN L'ALUMNE DIRECTAMENT

NOM DE L'ALUMNE/A:

DATA DE NAIXEMENT:

NIVELL EDUCATIU:

ESCOLA-CEIP:

Ha repetit algun curs?: quin?

Q.A. ASPECTES DE DESENVOLUPAMENT

El següent qüestionari recull diferents nivells o característiques del desenvolupament en relació als trastorns de l'espectre autista. Si us plau, marqueu amb una **X només una** de les afirmacions de cada tipus de capacitats (cada una de les taules), la que defineixi millor a l'alumne. Podria ser que es una fase de transició o que presenti característiques de dos nivells. Llavors podeu marcar la creu al mig de les dues files. A la columna d'observacions podeu fer els comentaris que creieu oportuns.

ESCALA DE DESENVOLUPAMENT SOCIAL			
1. Capacitats de relacions socials	Puntuació inici	Puntuació actual	Observacions
Mostra aïllament complert. No hi ha vinculació a cap persona en especial. No dóna mostres d'interès per les persones, a les que ignora o evita clarament.	8	8	
Té vinculació amb algun/s adult/s però generalment induïdes per aquest/s. No es relaciona amb altres nens.	6	6	
Té relacions poc freqüents, induïdes i superficials amb altres nens. Són relacions més com a resposta als altres que per pròpia iniciativa	4	4	
Té motivació per relacionar-se amb iguals però es donen amb poca freqüència i amb dificultat. Té poca habilitat per comprendre les subtileses socials i poca empatia. Té consciència de soledat.	2	2	
No hi ha trastorn qualitatiu de la relació	0	0	

2. Capacitats d'atenció i acció i comparada amb d'altres	Puntuació inici	Puntuació actual	Observacions
Manca total d'interès per les accions o gestos d'altres persones, sembla les ignori. Amb freqüència reacciona amb rebuig i/o rebequeries quan s'intenta compartir amb ell alguna acció o mirada.	8	8	
Pot fer accions amb alguna persona propera, però utilitzant-la com un instrument per aconseguir el que vol. Sembla no pot reconèixer que l'altre pugui tenir intencions, pensament,... Manca d'empatia.	6	6	
Pot realitzar accions o mirades dirigides a l'entorn, compartint-les amb alguna persona, però en situacions molt dirigides. Pot començar a anticipar i interpretar intencions dels altres en situacions molt concretes i conegudes.	4	4	
Té moments d'atenció i actuacions compartides amb altres persones però se li escapen molts aspectes subtils de la comunicació. Dificultats per a compartir preocupacions o sentiments amb els altres.	2	2	
No hi ha trastorn qualitatiu de les capacitats per a compartir accions, atenció i preocupació amb altres	0	0	

3. Capacitats intersubjectives i mentalistes en relació als altres	Puntuació inici	Puntuació actual	Observacions
Manifesta manca d'interès per les persones, manca d'expressions de les seves emocions. Sembla impenetrable.	8	8	
Sembla que no li afecta, o no pot reconèixer, les expressions dels altres: afecte, enuig, advertiment... No reconeix a l'altre com algú diferent a ell. Manca d'empatia.	6	6	
Comença a tenir consciència de les altres persones però sense reconèixer que puguin tenir ment i sentiments propis.	4	4	
Té consciència de que les altres persones tenen ment i sentiments propis però té dificultats per a tenir en compte aquests atributs en la relació. No pot fer previsions adequades de possibles canvis en funció dels indicis emocionals o expressius dels altres.	2	2	
No hi ha trastorn de les capacitats intersubjectives i mentalistes	0	0	

ESCALA DE COMUNICACIÓ I EL LLENGUATGE

4. Funcions comunicatives	Puntuació inici	Puntuació actual	Observacions
Absència de comunicació intencionada.	8	8	
Només es comunica per aconseguir el que vol de manera instrumental: ex. agafa la ma de l'adult i la utilitza com allargament de la seva, o porta la seva fins l'objecte, però sense fer gestos amb significat.	6	6	
Es comunica amb gestos, paraules o signes per aconseguir el que vol, però sense la intenció de compartir significats (ex. senyala, anomena o fa un gest per a indicar el que vol però sense intenció d'utilitzar-lo o fer amb l'altre). No hi ha funció declarativa.	4	4	
Es comunica anomenant, declarant o comentant coses però amb poc contingut personal o del món intern propi. La comunicació és poc recíproca i empàtica.	2	2	
No hi ha trastorns qualitatiu de les funcions comunicatives	0	0	

5. Llenguatge expressiu	Puntuació inici	Puntuació actual	Observacions
Hi ha un mutisme total o parcial. Fa alguna expressió oral com cantarella, parafraseg, sense intenció comunicativa.	8	8	
Té un llenguatge fonamentalment ecològic i/o amb paraules soltes. No fa frases. Possible confusió pronominal (utilització del tu en comptes del jo).	6	6	
S'expressa amb oracions amb una certa estructura gramatical però sense arribar a permetre una conversa. Si es dona un intercanvi verbal amb els altres és molt concret. Poden haver expressions irrellevants o inadequades (ús semàntic inadequat, estructura de frase alterada, preguntes en lloc d'afirmacions...).	4	4	
Pot seguir un discurs o conversa malgrat pot ser lacònica, amb poca flexibilitat en l'intercanvi i amb poca capacitat de triar temes rellevants. L'estructura lingüística és adient però el contingut del llenguatge de vegades sembla pedant i poc natural per la seva edat. Pot adonar-se de les seves dificultats lingüístiques.	2	2	
No hi ha trastorn qualitatiu del llenguatge expressiu.	0	0	

6. Llenguatge receptiu	Puntuació inici	Puntuació actual	Observacions
No hi ha respostes quan se'l crida o se li donen indicacions i ordres	8	8	
Pot comprendre ordres senzilles quan estan relacionades amb context o situació concreta. La comprensió sembla més una associació dels sons o paraules amb la situació que d'una interpretació real del codi lingüístic.	6	6	
Comprensió concreta i literal d'algunes expressions dels altres (frases), però té dificultat per comprendre un discurs. Més encara si es refereix a quelcom no present.	4	4	
Pot comprendre un discurs o conversa però té gran dificultat per diferenciar el sentit literal del intencional (no entén bromes, dobles sentits, metàfores...).	2	2	
No hi ha trastorn qualitatiu del llenguatge expressiu.	0	0	

ESCALA DE PENSAMENT : ANTICIPACIÓ I FLEXIBILITAT

7. Anticipació	Puntuació inici	Puntuació actual	Observacions
Mostra adhesió a activitats repetitives de caire sensorial (fer rodar una pilota, omplir un forat...). No pot anticipar situacions de la vida quotidiana (que després de posar-se l'abric se surt de classe, que quan s'agafa la bossa de l'esmorzar es menja). Presenta molta resistència als canvis i deixar rutines.	8	8	
Pot anticipar rutines quotidianes. Amb freqüència manifesta oposició als canvis o es posa neguitós/a quan es produeixen (sinó pot portar la mateixa bata, si els llibres o materials no estan al mateix lloc, si no hi és la mestra habitual...).	6	6	
Pot fer previsions amb una orientació temporal diferenciada (setmana, període vacances o classe). Pot tolerar canvis però davant d'alguns imprevistos pot haver una reacció "catastròfica". Pregunta de forma repetida pels canvis previstos.	4	4	
Pot tolerar més el canvis ambientals, si bé prefereix un ordre clar i predictable. Pot anticipar esdeveniments per sí mateix.	2	2	
No hi ha trastorn qualitatiu de les capacitats de anticipació	0	0	

8. Flexibilitat	Puntuació inici	Puntuació actual	Observacions
Fa estereotípies motores simples (balanceig, rotacions d'objectes, aleteig,...).	8	8	
Fa rituals que acostumen a anar acompanyats de resistència a canvis:ex. tancar la porta sempre que surt de classe, fer sempre el mateix recorregut... . Poden donar-se algunes estereotípies. Mostra una rigidesa de pensament accentuada.	6	6	
Enganxament a certs objectes o temes. Rituals complexos com: seguir sempre les mateixes pautes i fer les mateixes conductes per menjar, dutxar-se.... Possibles preguntes obsessives.	4	4	
Manifesta un pensament amb continguts obsessius i limitats. Interessos poc útils i que no li serveixen gaire en les relacions socials. Perfeccionisme rígid i obsessiu en les seves a tasques-	2	2	
No hi ha trastorn qualitatiu de la flexibilitat.	0	0	

9. Sentit de l'activitat	Puntuació inici	Puntuació actual	Observacions
Té un moviment i activitat sense objectius i no respon a les consignes externes que li donen.	8	8	
Pot fer algunes activitats amb sentit o funcionalitat només quan l'adult el dirigeix o li dona consignes clares.	6	6	
Fa activitats amb intenció sense necessitar el control continuat de l'adult. Les activitats que es fan les veu com parts separades, amb dificultats d'entendre el conjunt del projecte (la seqüència de preparació d'una festa i el significat que té cada activitat en el conjunt).	4	4	
Pot realitzar activitats amb intenció a llarg termini però sense una previsió de projecte personal (estudiar per a aprovar, o treure's un títol...)	2	2	
No hi ha trastorn qualitatiu del sentit de l'activitat.	0	0	

ESCALA DE SIMBOLITZACIÓ

10. Ficció i imaginació	Puntuació inici	Puntuació actual	Observacions
Absència complerta de joc funcional o simbòlic i d'altres expressions d'imaginació. El joc és purament sensorial o motriu (portar un objecte sempre a les mans, donar voltes a les rodes d'un cotxe, passar la ma per la vora d'una taula...). No utilitza els objectes per a la seva funció.	8	8	
Joc funcional: aplicació a objectes de funcions convencionals (fer rodar un cotxet de nines, posar-se la cullereta buida a la boca...) i freqüentment amb estimulació externa. El joc acostuma a ser repetitiu i amb poca continuïtat.	6	6	
Joc simbòlic evocat o amb necessitat d'estimulació. Acostuma a ser repetitiu i necessita la participació de l'altre per a introduir novetats. Pot tenir dificultats en diferenciar la ficció de la realitat. Pot sentir por davant d'algunes joguines o situacions (animals, personatges estranys...).	4	4	
Pot crear situacions representatives/imaginatives per pròpia iniciativa però de tipus repetitiu (els mateixos personatges o temes) que de vegades les utilitza per a aïllar-se de l'entorn. Pot tenir alguna dificultat en diferenciar ficció de realitat. Les poques habilitats creatives i repetitives fan que sigui molt difícil la seva participació en jocs o activitats col·lectives.	2	2	
No hi ha trastorn de competències de ficció e imaginació	0	0	

11. Imitació	Puntuació inici	Puntuació actual	Observacions
No hi ha cap conducta d'imitació.	8	8	
Imita accions, jocs, d'altres persones però no de manera espontània, cal estimular-li.	6	6	
Pot imitar o reproduir models senzills de manera espontània i esporàdica, però sense una implicació personal en l'acció (utilitzar formes socials de salutació). La imitació és mecànica, mimètica.	4	4	

Pot imitar o reproduir formes d'expressió i d'acció complexes d'altres persones però sense arribar a tenir un model intern propi. Fa "com el que fa tal persona", sense implicació personal o empàtica.	2	2	
No hi ha trastorn qualitatiu de les capacitats d'imitació.	0	0	

12. Creació-utilització de significants	Puntuació inici	Puntuació actual	Observacions
No utilitza gestos ni sons com a instrument de comunicació. Les activitats de joc estan totalment lligades a les sensacions i al moviment, sense intencionalitat.	8	8	
Utilitza expressions corporals i/o orals (son o paraules) com a senyals, quan vol aconseguir o expressar quelcom de la realitat immediata. Pot utilitzar objectes pel seu ús però sense contingut simbòlic, i generalment cal estimular-li. No mostra interès per les activitats de representació gràfica, més aviat li neguitegen.	6	6	
Pot utilitzar significants (llenguatge, joc, dibuix, expressió amb el cos) de manera espontània però amb un simbolisme molt restringit i lligat a àmbits coneguts i concrets. En el dibuix té dificultat en integrar les parts d'un tot, o fa una amb amalgama d'elements.	4	4	
Pot fer representacions simbòliques (llenguatge, joc, dibuix, corporals) però té moltes dificultats per comprendre o expressar emocions, dobles sentits, fer bromes, mentides...Li pot costar entendre una seqüència d'actuacions com una globalitat amb un mateix objectiu: ex. un pastís pot representar directament una festa d'aniversari, o una rosa la festa de St. Jordi.	2	2	
No hi ha trastorn qualitatiu de les capacitats en la creació-utilització de significants	0	0	

ALTRES CAPACITATS

13. Desenvolupament Psicomotriu	Puntuació inici	Puntuació actual	Observacions
Les seves habilitats motrius són rares. Es mou amb agilitat però sense intencionalitat, sense tenir en compte el perill. Pot manifestar hiperactivitat.			
Té un desenvolupament psicomotriu retardat per la seva edat, o disharmònic.			
El seu desenvolupament no és retardat però és poc àgil en els moviments. És poc destre en motricitat fina. Pot ser que manifesti hiperactivitat.			
Té un desenvolupament psicomotriu normal per la seva edat			

INSTRUCCIONS

L'inventari I.D.E.A. té l'objectiu d'avaluar dotze dimensions característiques de persones amb trets de l'espectre autista i/o amb trastorns profunds del desenvolupament. Presenta quatre nivells característiques d'aquests alumnes en cada un d'aquestes dimensions. Cada un d'aquests nivells té assignada una puntuació par (8, 6, 4 ó 2 punts), reservant-se les puntuacions senars per a aquells casos que es situen entre dues de les puntuacions pars.

Per exemple, si la puntuació 8, en la dimensió dels trastorns de les capacitats de relacions socials, implica absència complerta de relacions i vincles, i la puntuació 6 l'existència de vincles amb adults però incapacitat de relacionar-se amb altres nens, la puntuació 7 defineix a un nen amb un sever aïllament, però que ofereix algun indici dèbil o insegur de vincle amb algun adult.

Per aplicar l'inventari I.D.E.A. és necessari un coneixement clínic, terapèutic, educatiu o familiar suficient de la persona que presenta espectre autista. L'inventari no s'ha construït amb l'objectiu d'ajudar al diagnòstic diferencial de l'autisme (encara que pugui ser una dada més a tenir en compte), sinó de valorar la severitat i profunditat dels trets autistes que presenta un alumne amb independència de quin sigui el seu diagnòstic diferencial.

L'inventari I.D.E.A pot tenir tres utilitats principals:

- ✓ Establir inicialment, en el procés diagnòstic, la severitat dels trets autistes que presenta l'alumne (és a dir, el seu nivell d'espectre autista en les diferents dimensions).
- ✓ Ajudar a formular estratègies de tractament de las dimensions, en funció de les puntuacions.
- ✓ Sotmetre a prova els canvis a mig i llarg termini que se produeixen per efecte del tractament, valorant la seva eficàcia i les possibilitats de canvi.

Característicament, las puntuacions en torn a 24 punts són pròpies dels quadres de trastorn d'Asperger i les que es situen en torn a 50 dels quadres de trastorn de Kanner amb bona evolució.

Las dotze dimensions de l'escala poden ordenar-se en quatre grans escales:

- ✓ Escala de desenvolupament social (dimensions 1, 2 y 3).
- ✓ Escala de comunicació i llenguatge (dimensions 4, 5 y 6).
- ✓ Escala de pensament: anticipació i flexibilitat (dimensions 7, 8 y 9).
- ✓ Escala de simbolització (dimensions 10, 11 y 12).

La suma de las puntuacions de las tres dimensiones de cada escala proporciona una valoració del nivell de trastorn a cada escala.

D'aquesta manera, l'inventari I.D.E.A. proporciona:

- Una puntuació global de nivell d'espectre autista (de 0 a 96).
- Quatre puntuacions a les quatre Escales: aquestes puntuacions varien de 0 a 24 punts cada una, doncs cada una de elles està definida per la suma de las tres dimensiones de cada escala..

Notes per a la valoració adequada de las dimensions:

- Assignar sempre la puntuació més baixa que sigui possible. Per exemple, a la dimensió 8 (flexibilitat), si un alumne té estereotípies i conductes rituals, però també expressa preocupacions mentals obsessives i limitades, la puntuació és 2.
- Naturalment, las característiques positives per les que es defineix cada nivell estan absents als anteriors.
- Cal recordar que les puntuacions senars, 7, 5, 3 y 1, es reserven pels casos clarament situats entre dues puntuacions pars. Per exemple, una puntuació 1 en la dimensió 10 (ficcio i imaginació) expressa que la persona avaluada és capaç de construir ficcions complexes, en què s'observa una lleugera inflexibilitat i que ocasionalment poden servir per evitar algunes relaciones.